

שיתוף בתנופת הצמיחה והפיתוח

הצעה לדגשים בפיתוח שווינוי של הגליל, אוגוסט 2006

מוגש למנכ"ל משרד רוה"מ רענן דינור ולמנכ"ל משרד המשנה לרוה"מ, אפרת דובדבני
על ידי שולי דיכטר וחלמי כתאנה - המרכז היהודי-ערבי לפיתוח כלכלי ועמותת סיכוי

רקע: תנופת הפיתוח המצפה לגליל חייבת לכלול את האזרחים הערבים הן כדי לסגור את הפערים הקיימים בחינוך, בשיכון, תיירות, תחבורה, תשתיות, והן כדי לשלבם בעשייה הכלכלית, אשר תמנף את הצמיחה בגליל בכלל. להלן רשימה חלקית של דגשים בפיתוח הגליל בישובים הערביים, אשר עשויים למנף פעילות כלכלית:

1. הסברה:

האזרחים הערבים בגליל אינם נגישים למשאבי הממשלה בעיקר בשל בעיות שפה, ניכור מן המערכת ותחושת חולשה המכתיבה ניכור ויאוש מקשר פרודוקטיבי עם השלטון. על הממשלה להשקיע מאמצים רבים לשם קירובם אליה, וזאת במסעי פרסום מושכלים על פני זמן. בצל הריחוק שעוד התעצם בעת המלחמה, יש הכרח במשך השנה הקרובה ב-4 מסעי פרסום ממוקדים להנגשת שירותי הממשלה לציבור הערבי. מסעי הפרסום ישקפו את הפעילות של משרדי הממשלה בישובים הערביים. המסר הגלוי והסמוי במהלך זה יהיה הענקת תחושת שייכות, ובעיקר ההדגשה שהערבים בגליל הם אזרחים רצויים במדינה. התוכן צריך להתרכז בדרכים מעשיות להשתלב בכלכלה הצומחת.

תקציב צפוי - 4 מליון ₪ לשנה זו.

2. רשויות מקומיות - משרד הפנים

היעד: הפיכתם של הישובים הערביים למושכי השקעות ומפעלים באז"ת שלהם.
הדרך: 1. פיתוח וביסוס היכולות של הרשות המקומית לקלוט השקעות ולמשוך מפעלים.
2. משרד הפנים יקפיד על שוויון מלא בהעברת מענקי האיזון לרשויות היהודיות והערביות ויסגור לחלוטין את הפער שנתר משנת 2005 (80% לעומת המענקים שהועברו לרשויות יהודיות זהות בקריטריונים). זאת – על מנת לאפשר הפעלה סבירה של הרשויות, עד לפיתוח הרצוי.
צעד ראשון לפיתוח היכולות: הקמת צוות של 10 פרויקטורים ערבים בעלי השכלה מתאימה, והכשרתם לפעולה בתוך רשויות המקומיות הערביות הגדולות לקידום קליטת השקעות ומשקיעים. יש ללוותם באופן מובנה על ידי מנטור בשנתיים הראשונות. בהמשך (כבר בשנה הראשונה) פרויקטורים אלה יהיו מומחים בהנגשת הרשויות הערביות לתקציבי המשרדים הכלכליים, ויהוו חוליית קישור של הרשות המקומית עם גורמי הממשל להנעת מיזמים כלכליים חדשים ברשות המקומית. בשנתיים הראשונות המימון יתחלק בין המשרדים הכלכליים ובהמשך – הרשות המקומית.

תקציב צפוי - 3 מליון ₪ לשנה ראשונה.

3. שילוב רשויות ערביות במינהלות אזורי תעשייה מרחביים

בגליל 11 אזורי תעשייה מרחביים, אשר מהווים מרכזי פיתוח ותעסוקה אזורי ומניבים מסי ארנונה לרשת המקומית לרווחת תושביה. כל אזורי התעשייה המרחביים הם בתחומי רשויות מקומיות יהודיות, ורק 3

מהם כוללים 4 ישובים ערביים במינהלות שלהם. בגליל 45 ישובים ערביים נוספים, אשר ממתנינים להיכלל במסגרת מינהלות של אזורי תעשייה מרחביים בעדיפות לאומית א'.
הצעתנו: במשך שנת 2006-2007 יתבצע באופן נמרץ משא ומתן לצירוף הרשויות הערביות אל כל המינהלות הקיימות. לשם כך יוקם מטה וצוות מיוחד של מומחים בתחום.

לרשות מטה המבצע הזה יעמדו שני כלים מרכזיים:

1. המדינה תקצה תמריץ של 15 מלש"ח לכל אז"ת שיקלוט ישובים ערביים במינהלת שלו. תמריץ זה יועבר באמצעות הקלות מסים, הטבות ותקציבי פיתוח מיוחדים למשיכת מפעלים.
2. כבר בחודשים הקרובים תיושם החלטת הממשלה מס' 4130 מיום 9 באוגוסט 2005 בדבר חקיקת חוק לייעול חלוקת הכנסות ברשויות המקומיות. לפי חוק זה יוסמך בחקיקה שר הפנים להורות בצו על צירוף של רשויות שכנות אל מינהלות של אזורי פיתוח ברשות שכנה.

תקציב צפוי – כ – 150 מיליון ₪. אחד המקורות האפשריים – צו לעידוד השקעות הון (ראו להלן).

4. תעסוקת נשים:

הקמת קרן הלוואות לעסקים בבעלות וביוזמת נשים, שתכלות חבילת שירותים: הכשרה מקצועית – ניהול; ליווי עסקי למשך שנתיים; רישות (networking).

תקציב צפוי - 10 מיליון ₪ לשנה למשך 3 שנים

5. שילוב נשים בעסקים

הסבה מקצועית והכשרה ל – 2000 נשים ערביות בגליל, הכוללת תמריץ למעסיקים בסך 1500 ₪ לאישה.
תקציב צפוי - 30 מיליון ₪.

6. הכשרת אקדמאים והשמה/שילוב של 1000 אקדמאים ערבים בהיי-טק

1. הכשרה של 2000 איש – 5,000 ₪ למועמד = 10 מלש"ח. מתוכם ייקלטו 1000 עובדים.
2. ליווי של מנטור (לעובד ולמקום העבודה) במקום העבודה החדש – 60 שעות לעובד X 1000 עובדים חדשים = 18 מלש"ח.
3. תמריצי קליטה למעסיק 2,500 ש"ח לעובד – 25 מלש"ח.

תקציב צפוי – 53 מיליון ₪

7. חוק עידוד השקעות הון

כ – 230 מלש"ח צפויים להיות מושקעים בגליל.
יש לשנות את הקריטריונים ולהתאימם כך שגם מפעלי תעשייה ומלאכה בישובים הערביים יוכלו להצטרף למעגל הפיתוח וההתפתחות הכלכלית בגליל. אנו מציעים שהשקעה זו תתמקד בהעברת מפעלים מטכנולוגיה פשוטה לטכנולוגיה מתקדמת.
עידוד התעסוקה – אנו מציעים להוריד את הסף של היקף מקום העבודה לצורך עידוד השקעות ל – 5 עובדים.

לפחות מחצית מן הסכום – 115 מיליון ₪ - צריך להיות מושקע בישובים הערביים. לחלופין - השקעת הסכום כולו רק במינהלות אזורי פיתוח בהן ישותפו ישובים ערביים.